

Draga Potočnjak
SVE JE TO DIVNO I KRASNO
drama

Prevod: Milan Mađarev

Likovi**DR. BERNARD - 55 let****FILIP - 23 let****KLARA - 32 let**

Psihijatrijska ordinacija. Rano večer. Prostor je elegantno hladan. Sto, dve stolice, u levom uglu manji stakleni orman. Levo su vrata prijemne kancelarije, a desno u kupatilo. Na stolu, gde inače vlada potpuni red, nalazi se sa desne strane plastični okvir za fotografije. A na levoj strani je aparat za projektovanje - grafoskop. Na zidu iznad stola visi prilično velika fotografija mladog para snimljena krajem pedesetih godina. Muškarac je u crnom odelu s kravatom, žena je preko svečane odeće stavila lisicu. Ako pažljivije pogledamo, utvrdićemo, da je fotografija u donjem delu pocepana, kao da je neko, i pre nego je fotografija uvećana, otcepio njen donji deo.

1. prizor

Dr. Bernard sedi za pisaćim stolom, u rukama drži fotografiju. Podigne pogled i stavi fotografiju u stoni okvir upravo u trenutku, kada ulazi medicinska sestra Klara, inače privatno obučena.

Klara je doterana i privlačna mlada žena, odeća neusiljeno ističe njene obline. Stil Dr. Bernarda je elegantno rafiniran, skoro preterana blaziranost je karakteristična i za njegov nastup.

KLARA *posle pauze*: Gospodine doktore.

DR. BERNARD: Već sam vam rekao, nemam vremena.

KLARA: Molim vas.

DR. BERNARD: Ne. Idite kod drugog doktora, Klara.

KLARA: Nije duboko.

DR. BERNARD: Pa šta! Dogovorili smo se , da odstranite to, to ...

KLARA: Pacijente smiruje.

DR. BERNARD: Lepši dokaz niste mogli da nađete.

KLARA: Volim cveće i u prijemnoj kancelariji, ono nikome ne smeta.

DR. BERNARD: Sve sledeće razloge slobodno zadržite za sebe.

Sestra Klara stavi prst u uvo. Zaječi od bola.

KLARA: Boli me. Veoma.

DR. BERNARD: Idite kod specijaliste.

KLARA: Da, i šta da mu kažem, da imam macu u uvu?

DR. BERNARD *s osmehom*: Istina boli.

KLARA: Veoma.

DR. BERNARD: Čudno, zar ne?

KLARA: Ne budi tvrda srca, Bernard. Pomozi mi!

DR. BERNARD: Ako se ne varam, dogovorili smo se, da se jedno drugom obraćamo sa vi.

KLARA *posle pauze*: Oprostite. Ne mogu kod specialiste, jer ... Nezgodno mi je. Molim vas, da samo pogledate.

Tišina.

DR. BERNARD: Ali na kratko!

Klara sedne na stolicu za pacijente. Bernard ode do ormara.

KLARA: Desnom sam pisala, a u levoj ... Ne znam, bila je mekana i verovatno sam, nesvesno sam ...

DR. BERNARD: Da, da ovo je baš „nesvesno“!

KLARA: Podsvesno! No, bilo kako bilo. Išla sam duž vrata nagore, došla do uva i ... I odjednom!

Bernard žustro traži, zalupi vrata ormara.

DR. BERNARD: Na žalost, nemam najadekvatnije instrumente za takvu »operaciju«.

Pokaže joj injekcijsku iglu, Klara ustane i sedne nazad na stolicu.

Jedino ovo imamo. Ni jedne pincete ...

KLARA: Ma imamo je. Jedna je kod mene u ormanu. Ali oprostite, vrti mi se u glavi.

DR. BERNARD: Razumem, sam ću.

Ode u susedni prostor. Klara i dalje sedi na stolici. Tišina, zatim.

KLARA: Kada sam htela da je izvadim napolje, ona je još dublje ušla unutra i...

DR. BERNARD *iz susedne prostorije*: Ovo kao da je cvećara, a ne kancelarija. I kako ste neuredni!

KLARA: Neuredna? Ne. Da li si ... ste našli? Na trećoj polici, mislim da je gore. Da?

DR. BERNARD: Ne.

KLARA *baulja sa stolice*: Pa mora da je tamo.

DR. BERNARD: Nije, rekao sam!

KLARA: Možda sam se zbunila. Možda je dole. Ja ću.

Klara krene ka vratima, onda se vrati i pođe ka stolu. Uzme okvir sa fotografijom sa stola i baci je u koš.

DR. BERNARD: Ne, ja ću je naći! Zaista ovde imate sve samo ne ono što vam treba.

Klara otvori fioku stola. Zastane iznenađena.

KLARA: Ne, ne, nije gore, mora biti dole.

DR. BERNARD: Ako vi ne znate, gde se šta nalazi, onda nije čudno, da zabadate stvari gde im nije mesto.

KLARA uzme fotografiju u ruke, progovori tiše, za sebe: Ja zabadam? A ti? *Glasnije, Bernardu.* Da, pa to je istina, nos zabadam u uši, mislim ... Na nesreću sam, zaista Jao, kako to boli. Boli me.

DR. BERNARD: Da, evo me odmah. *Po pauzi.* No, konačno, našao sam je na gornjoj polici!

Klara brzo zatvori fioku stola a zatim sedne na stolicu, usput brzo složi fotografiju i stavi je u džep. Bernard dođe u sobu.

Ovo groblje ruža koliko sutra da ispraznite!

KLARA: Obično imam samo mali buket, ali taj momak ... Dođe, ostavi ruže na sto i ode. I tako već četvrti dan. Gde da ih nosim?

Bernard uđe sa dugačkom pincetom u ruci.

DR. BERNARD: Nosite ih kući.

Klara nešto mumla. Bernard se nagne iznad nje.

Da li treba da budem ljubomoran, Klara?

KLARA: Da, možda. To bi bilo zanimljivo.

DR. BERNARD: Na pacijente?

KLARA: Nije pacijent.

DR. BERNARD: Nije? Rekli ste, da ...

KLARA: Ne znam, nije tipičan ...

DR. BERNARD: A kakav je tipičan pacijent? Naslonite glavu ovde. Istegnite vrat. Šta je sada? Da li hoćete ili ne? Rekao sam - glavu.

Bernard uzme Klarinu glavu i stavi je u položaj, koji je najzgodniji da pristupi maci.

Sasvim ste kruti. Opustite se, Klara, i biće sve u redu.

Bernard pažljivo pregleda uvo.

KLARA: A kako bi bilo da ipak odem do specijaliste?

DR. BERNARD: Ne, nema potrebe. Samo budite mirni, jer može da bude i malko opasno, zaista, ali s ovom pincetom ...

KLARA: Nema potrebe?

Klara hrabro savladava bol.

DR. BERNARD: Nema. *Za tren.* Ako nije pacijent ko je onda?

KLARA: Baš je lep, ali ...

DR. BERNARD: Budite mirni.

KLARA: Ali premlad je za mene.

DR. BERNARD: Mlad je?

Klara se izvije od bola.

Budi mirna, rekao sam.

KLARA: Samo sam malo ...

DR. BERNARD: Nedisциплиnovana!

KLARA: Pa kada mi šumi.

DR. BERNARD: To je normalno.

Klara iznenada prodorno vrisne.

A ne, to ipak ne. To je ipak previše.

KLARA: Oprosti. Još samo malo. Malo.

Klara opet nasloni glavu.

DR. BERNARD: Ali prvo se morate umiriti.

KLARA: Već sam se umirila. Umirila sam se.

DR. BERNARD: To će boleti. Rekao sam vam, da će boleti. I kod specialiste bi bolelo.
Ako je maca u uvu, onda ...

KLARA: Onda?

DR. BERNARD: Moramo da je izvadimo!

KLARA: Da.

DR. BERNARD: Sve što uđe unutra, mora da izađe napolje. Ovako ili onako.

KLARA: Ne!

DR. BERNARD: Zar ne?

KLARA: Ne, ne više. Bernard! Molim te, ne.

DR. BERNARD: Umiri se. Hoćeš li injekciju?

KLARA: Ne!

Klara ga skloni.

DR. BERNARD: Pusti me.

KLARA: Boli me, Bernard, ti ne možeš znati, kako to boli!

DR. BERNARD: Prestani, skoro sam je već imao, iskliznula je.

KLARA: Veoma si prijazan, ali ...

DR. BERNARD: Izdrži još malo. Pokušaću još jednom i ako ne bude išlo ... Ti znaš, da neću da te povredim.

KLARA: Već si to uradio. Na sve načine!

DR. BERNARD: Šta je sad opet?

Telefon kratko zazvoni, ne obraćaju pažnju na njega.

KLARA: Ti hoćeš, da me boli!

DR. BERNARD: Klara, prestani.

KLARA: Ti to radiš, zadaješ ljudima bol. I to namerno, da , namerno!

DR. BERNARD: Ne opet, molim te.

KLARA: Šumi mi u glavi, vrti mi se. Šta si mi to uradio?!

DR. BERNARD: Ništa ti još nisam uradio. Pa ti si sama htela, da ...

KLARA: Da, ali ti me zapravo mučiš!

DR. BERNARD: Klara!

KLARA: Ne više! Neću više.

DR. BERNARD: U redu! Pozvaću taksi da te odbaci pravo do specialiste.

KLARA: Može, ako ti pođeš sa mnom i objasniš mu!

DR. BERNARD: Dobro znaš, da nemam vremena. Već sada bih morao biti ...

KLARA: Gde? Gde?

DR. BERNARD: To nije tvoja stvar.

KLARA: To je to! Nikada nisi stao uz mene, nikada nisi bio iskren sa mnom!

DR. BERNARD: Ako misliš, da možeš tako da razgovaraš sa mnom, grdno se varaš.

KLARA: Nas dvoje nikada nismo razgovarali!

DR. BERNARD: Neću da te slušam!

KLARA: E baš hoćeš!

DR. BERNARD: Opet si počela?

KLARA: Klasika, klasika! Kada ne znaš, šta da kažeš, onda je to ... Da, možda sam luda. Možda mi maca pritiska nekakav živac i ja sam zaista ...?!

DR. BERNARD: To još uvek nije opravdanje za tako besramno ponašanje.

KLARA: A šta je u tvojoj glavi, da to radiš?

DR. BERNARD: Šta ja to radim? Ti si me molila, da ti pomognem, skoro si me prisilila na to. Zašto da sada slušam tvoje optužbe?! Morao sam znati! Uvek je to bilo tako. Šta ti hoćeš od mene? Dali si ti svesna da si potpuno nesvesna?!

Očigledno je, da se Klarina bol sa vikom još više potencira, ipak se ne uzdržava.

KLARA: Bolje kaži, glupa kao noć.

DR. BERNARD: Nema smisla. Molim te, idi i da lepo zaboravimo sve skupa.

KLARA: To ti radiš, da, pa to je tvoj princip, zasereš, a onda hajde da sve lepo zaboravimo. Sve, što je bilo, je ništa, jer se istinski, ali za tebe, samo za tebe nije ni dogodilo. Ništa? Nikada ništa. I među nama nije bilo ništa?!

DR. BERNARD: Samo histerija i agresija! Zbogom pameti, udara levo desno, tu i tamo, pa gde padne.

KLARA: Svinjo, svinjo jedna!

DR. BERNARD *zgrabi je*: Ne dozvoljavam, čuješ li me, ne dozvoljavam ...!

KLARA: Agresija? Ko je sada agresivan? *Posle pauze*. Hajde, udari me, baš volim kada si grub.

Bernard baci Klaru nazad na stolicu. Tišina, zatim.

DR. BERNARD: Sestra Klaro, mislim, da ste prekoračili sve granice pristojnosti, razumeću ako više ne budete došli na posao. Spreman sam da prihvatim vaš otkaz.

KLARA: Ne! Izvadi ga napolje, kada već ne mogu sama!

DR. BERNARD: Zgodno je, da ste u otkaznom roku na bolovanju.

KLARA: Ne!

DR. BERNARD: Da! I prestani da se dereš na mene, inače će te skupljati okolo u komadima! Da li si čula, da li si razumela? Dobro znaš, da poznajem načine!

KLARA: Ne samo da ih znam, bićeš iznenađen, kada otkriješ, šta si me sve naučio.

DR. BERNARD: Ne bi se ti tako ponašala! Ako imaš problema sa živcima, reci. A ne ovako. To ničemu ne vodi! Ako ništa drugo, možeš nekoga dovesti u zabunu.

KLARA: U zabunu? Tebe? Bernard, ti si zaista, ti si majstor, pravi majstor prenemaganja. A ja sam idiot, oduvek sam bila. Ali to je grozno, to, šta radiš, je grozno.

Klara krije plač, koji je kida. Za to vreme Bernard ode do ormana, iz koga uzme tablete. Dode nazad Klari, pita je sa usiljenom nežnošću.

DR. BERNARD: To više ne smeš sebi da dozvoljavaš. Hoćeš tabletu ili više voliš Injekciju?

KLARA *polako dignu glavu*: Ja ću tebe, isto tako kao što si ti mene ...! Progutaću te!

DR. BERNARD *ponudi joj tablete, s osmehom*: Biće ti potrebne.

KLARA *odgurne Bernardovu ruku tako da tablete padnu*: Uzmi ih za sebe!

DR. BERNARD *uzme kutijicu i stavi je u džep*: Mogu da konstatujem, da si u šoku.

KLARA: A zbog koga sam ...?!

Klara se polako digne, vidi se, da joj se vrti.

DR. BERNARD: U uvu je organ za ravnotežu. Još malo ćeš imati vrtoglavicu.
Uzmi tabletu za spavanje i idi lepo sutra kod specialiste.

KLARA: Kako mi zvoni, sve mi se ...

Telefon opet zvoni.

DR. BERNARD: To je telefon.

Bernard podigne slušalicu ali u istom trenutku telefon prestane da zvoni.

KLARA: Telefon?

DR. BERNARD: Ispratiću vas. Dole ćemo pozvati taksi.

KLARA: Sama ću.

DR. BERNARD: Idem sa tobom.

Bernard ponudi Klari ruku, Klara je ne prihvati. Na vratima zastanu.

KLARA: Zašto to radiš?

DR. BERNARD: Šta?

KLARA: Nikada ne bih pomislila, da bi ti ...

DR. BERNARD: Šta? Ne razumem. Šta?

KLARA: Ništa..

DR. BERNARD: Ne, nešto si htela ...

KLARA: Ništa. Hvala vam na svemu, gospodine doktore.

DR. BERNARD: Nema na čemu.

Nestanu kroz vrata, iz susednog prostora čujemo.

KLARA: Kao da sam trudna ...

DR. BERNARD: Trudna? *Posle pauze.)* Da li si bila nekada ...?

KLARA: S tobom? *Smeħ.* Zanima te, da li sam nekada ostala trudna s tobom? O, da bar mogu da se smejem. Loše mi je ...

DR. BERNARD: Da. Polako, idemo polako.

KLARA: Već ti se žuri?

DR. BERNARD: Da, ali ...

2. prizor

Malo kasnije. U prostor uđe jednostavno obučen mladić, **Filip**. Na brzinu razgleda oko sebe, zastane pred fotografijom na zidu i dugo je gleda. Stavi ruku u džep, nešto izvadi iz njega, pogleda i približi se fotografiji. Ne vidi se šta zapravo radi, jer nam je okrenut leđima. Zatim počne preturati po Bernardovim stvarima, uzme ključeve iz fioke od stola, pretraži njegov prsluk i iz njega uzme mobilni telefon. Stavi ih u svoj džep. Iz telefonske slušalice na stolu uzme bateriju. Zastane kraj grafoskopa. Oslušne i brzo se sakrije iza vrata prijemne kancelarije. Uđe **Dr. Bernard**, uzbuđeno raspreda svoje stvari, utvrdi, da nema ključeva u fioci od stola, grozničavo traži. Stupi u kupatilo, čuje se da prevrće stvari, traži. Za to vreme, Filip se krišom prebaci u prijemnu kancelariju. Odatle se, ubrzo čuje buka od vrata koja se otvaraju i zatvaraju. Dr. Bernard izađe da pogleda, istog momenta se na vratima ordinacije pojavi Filip. Dr. Bernard ne skriva iznenađenje. Filip deluje prilično zbunjeno.

FILIP: Koliko je sati? Imate sat?

DR. BERNARD: Molim?

FILIP: Sati.

DR. BERNARD: Šest. Već?!

FILIP: Vreme, kada lavovi zavijaju.

DR. BERNARD: Vukovi.

FILIP: Šta?

DR. BERNARD: Lavovi riču, vukovi zavijaju.

FILIP: Bebe plaču, novorođenčad, čitao sam, to je to vreme.

DR. BERNARD: Zanimljivo. Žao mi je. Za danas sam završio.

FILIP: Plaču, jer im nešto nedostaje.

DR. BERNARD: Oprostite, strašno mi se žuri.

FILIP: Kada ti nešto nedostaje, nesrećan si.

DR. BERNARD: Dok ne nadeš, da!

Bernard grozničavo traži dalje.

FILIP: I kada nađem, meni nedostaje.

DR. BERNARD: Zanimljivo.

FILIP: Mislite?

DR. BERNARD: Da. *Posle pauze.* Da li se loše osećate?

FILIP: Ne.

DR. BERNARD: To me raduje. Možete se javiti u ponedeljek. Ali ja držim privatnu praksu. Ne znam, da li vam je to poznato?

FILIP: Otac će platiti, moraće.

DR. BERNARD: Drago mi je, daću vam vizit kartu. Gde je opet? Pozovite sestru i zakažite se. Pa gde su te vizit karte?! Ta ženska mi samo stvara probleme. *Nađe vizitke.* Izvolite.

Filip sede i zadubi se u tekst vizitke.

Pozovite i zakažite. Biće mi drago.

FILIP: Praznim rečima se ne može utoliti želja.

DR. BERNARD: Lucidno, nema šta. Ali naručiću taksi! I ... Da!

Filip mu doda slušalicu.

O, hvala.

FILIP: Morao sam.

Dr. Bernard kuca brojeve. Paralelan dialog, Filip govori nekako za sebe.

DR. BERNARD: Šta je sada ovo? Halo, halo! Da li će neko da se javi?

FILIP: Verovatno nije pravi broj.

DR. BERNARD: Jeste. Ali nema signala.

FILIP: Odjednom imaš utisak, da je sve ovo jedna velika zabuna.

DR. BERNARD *još jednom tipka broj:* Ne nije, broj je pravi. I baš onda, kada se čoveku najviše žuri!

FILIP: Sve, što si mislio, uradio, na šta si se zakleo.

DR. BERNARD: Šta je sada to? Do đavola!

FILIP: Ništa nije tako kako bi moralo da bude. Da li pomislite nekada na to?

DR. BERNARD: Da, ali sada zaista nemam za to vremena.

FILIP: Onda ga uzmite!

DR. BERNARD: Ne sad. Šta sad/?

Dr. Bernard odjuri u susedni prostor. Vratí se sa slušalicom.

Ni ova ne radi. Pa to je zaista ludo. Ni mobilni ne mogu da nađem!

Bernard traži po stolu, po džepovima.

FILIP: Nema slučajnosti a ni oklevanje se ne isplati.

DR. BERNARD: A kako bi bilo da malo začútíte?

FILIP: Mislíte, da bi vam to pomoglo?

DR. BERNARD: Možda.

FILIP: Biti otvoren nema nikakve veze sa tim da budete otvoreni.

DR. BERNARD: Bravo! Odlično, zaista!

Bernard nađe okvir s fotografijom mlade žene u košu za smeće, vrati ga na sto.

Prokleta! Ali bar mobilni ...!

Bernard ode u kupatilo, nešto traži, govori. Filip drži slušalicu u ruci.

I ključevi! Ključevi! Ludo, ovo je zaista ludo! Moram da razmislim. Ne smem da prenaglim.

FILIP: Misli, koje kontrolišu moju ovdašnju prisutnost, samo su slika virtuelne realnosti mojih misli.

DR. BERNARD *vrati se*: Kada bi to bile samo misli!

FILIP: Da, tek kada se negde snađeš, utvrdiš da se više ne snalaziš.

DR. BERNARD: Upravo tako! *Posle pauze*. Sve ima. I šta sada namerava?

Pokuša još jednom, da li je fioka otvorena.

Zavrnuću joj šiju!

FILIP: Čime?

DR. BERNARD: Tako se samo kaže.

FILIP: A na muškarce?

DR. BERNARD: Šta je sa muškarcima?

FILIP: ... i na njih ste ljuti? Na decu još više?

DR. BERNARD: Kakvu decu, šta lupate, odakle vam to o deci?

FILIP: Ja sam dete ...

DR. BERNARD: Odraslo dete, da! Spustite to! Da li to morate da radite?

FILIP: Šta?

Bernard mu uzme slušalicu.

DR. BERNARD: Sve šta ne treba!!

FILIP: I dok tražiš odgovor, izgubiš smisao.

DR. BERNARD *fiksira ga pogledom*: Bravo! Da li ste nekada bili kod mene?

FILIP: Ne još.

DR. BERNARD: Ne, naravno da ne.

FILIP: Svaka stvar ima svoje vreme. A vremena nemamo. Zato nam je lakše nam nešto nedostaje? Eto pa naviknemo se. I bez dece.

Bernard zamahne nad Filipom i opet odjuri u prijemnu kancelariju. Filip se približi grafoskopu, uključi ga. Levo od porodične fotografije, na zidu se u skoro jednakoj veličini pojavi fotografija preseka mozga, snimljena uz pomoć magnetne rezonance.

DR. BERNARD *iz prijemne kancelarije*: Da li ste nešto rekli?

Filip pritiska na dugme, fotografije različitih preseka mozga se menjaju. Bernard se pojavljuje na vratima.

DR. BERNARD: Šta vi to sebi dozvoljavate?!

FILIP: Projekciju. Najobičniju projekciju. *Pokaže na sliku.* Ali s greškom – i kolega kao da ima uobičajene poteškoće sa stvarnošću. Sa prenosom ... transportom, izvinite ... greška ... transfer. Greška. Zar se vidi?

DR. BERNARD: Vide se, ako znaš da čitaš!

Filip se skloni, Bernard ugasi grafoskop.

FILIP: Kao ti. Da čitaš?

DR. BERNARD: Da, ali to nije za igru!

Bernard skupi fotografije i odnese ih u ormar.

FILIP *posle pauze*: I kako deca?

DR. BERNARD: Već sam vam rekao, da nemam dece.

FILIP: Otvorenost srca je obrnuto proporcionalna sa prećutkivanjem.

DR. BERNARD: Nije dobro previše filozofirati, jer može neko da kaže, da ...

FILIP: Sam lud?

Obojica se usiljeno smeju.

DR. BERNARD: Da blebećete.

FILIP: Kao neka žena!

DR. BERNARD: Tačno tako. Kao neka ...

FILIP: Šašava zbunjena žena!

Smeh, zatim.

DR. BERNARD: Tačno tako. Ko bi njih razumeo? Kako ste rekli, da vam je ime?

FILIP: U tom kontekstu bi mogli da definišemo pojam laži.

DR. BERNARD: Šta hoćete da kažete time?

FILIP: Čovek odgovara onako kako je navikao da misli.

Dr. Bernard skuplja stvari, koje je ranije za vreme traženja razbacao, i sve vraća na svoje mesto, Filip sedi ožalošćeno i premišlja se.

DR. BERNARD: A ko je to rekao? Da li to vi mislite? *Posle pauze*. I šta ste studirali? Ako ste studirali?

Filip ne odgovori, skloni glavu.

Nema veze, studiraćete. Imate vremena. Koliko imate godina?

FILIP: Dvadeset tri.

DR. BERNARD: Dvadeset pet? *Posle pauze.*) Da, šteta, da nemamo vremena, ali ...
Da. *Posle pauze.* Ništa, biće sve u redu. Prijaviću krađu. Neće se usuditi. Nikoga drugoga nije bilo, čuvar nas je video.

FILIP: Vrtar?

DR. BERNARD: Da. Zamoliću ga, da pozove policiju.

FILIP: Da ih pozove?

DR. BERNARD: Da, čuvar je u ovoj zgradi dan i noć.

FILIP: Dan i noć čekam, da bi ..., razmišljam da bi ...

DR. BERNARD: Šta? Molim?

FILIP: Ja takođe. Ne, ne.

Filip kimne glavom, opet pogleda u tlo.

DR. BERNARD: Da. Nisam mogao ni da zamislim, da se čovek tako loše oseća, kada ga neko pokrade. Da li su vas nekada pokrali?

FILIP: Jedan čovek me je pokrao za sve druge/umesto svih drugih.

DR. BERNARD: Jedan za sve? Ponekad se tako čini. A onda se pokaže, da i nije tako loše.

FILIP: Nego još gore.

DR. BERNARD: Ma dajte. *Posle pauze.* Kada dođete sledeći put, sve ćete mi to lepo objasniti. Idemo.

Filip ostane da sedi, deluje zbunjeno.

Ustanite, mladi čoveče. Danas mi je zaista svega dosta.

FILIP *ostane da sedi*: Da li vas nekada boli tu unutra? Stiska, evo ovako?

DR. BERNARD: Ne. A vas stalno i iznenada?

Filip klima.

Daću vam nešto za smirenje.

FILIP: Nema onih koje pomažu.

DR. BERNARD: Ima, ima. A koje uzimate?

FILIP: Nikakve!

DR. BERNARD: Vidim, da, i zato imate teškoće *Dr. Bernard segne u džep i počne da otvara kutijicu sa tabletama. U trenu će vam biti bolje.*

FILIP: Tebi su potrebnije!

DR. BERNARD: No, to smo već čuli. Navikli smo. *Ponudi Filipu tabletu. Samo vi uzmite. Deluju brzo i dobro. Ako mi kažete, šta još uzimate, pokloniću vam ove.*

FILIP: Rasipaš se jer se ti isplati. Samo zavisi od toga, koliko košta.

DR. BERNARD: Ovo će za tebe biti za džabe. Jer su nove. Sa širokim spektrom delovanja. To je ono što nam treba, širok spektar.

FILIP *sa drugačijim glasom*: Šta sam ti uradio?

DR. BERNARD *s osmehom*: Meni? Ne sećam se. Da li ste već bili kod mene?

FILIP: Ne opterećuj svoju verodostojnost!

DR. BERNARD: Šta pričate? *Za sebe*. Ili ...? Da. Čiji je to tekst?

FILIP: Teško je odreći se svojih mana.

DR. BERNARD: Da, a pogotovo ako misliš da si Napoleon.

FILIP: Ako govoriš više jezika, ne znači, da u sebi imaš više osoba!

DR. BERNARD *sarkastično*: Nego šta! Sve do trenutka, kada mi drugi pokušamo da ih razumemo. Koje tablete još uzimate?

FILIP: Moje rane ne zarašćuju.

DR. BERNARD: Smirite se. Nije tako loše. Nikakvih rana ne vidim na vama. Ako ih ima, one su ...

FILIP: Na mozgu?!

DR. BERNARD: Nikako. Obojica smo malo uznemireni. A sada je lepo uzmite.

Filip uzme tableticu.

FILIP: Bol završava tamo gde počinje ludilo.

DR. BERNARD: Ne znam, da li je to istina. Da, čovek bi morao bar nešto zapisati od toga što govorite.

FILIP: Nisam lud, zapamtite to!

DR. BERNARD: A vi onda nemojte da dolazite u ponedjeljak, ako mislite da pretite! Popijte pa da krenemo.

FILIP: Da šetamo vašeg psa?!

Dr. Bernard se munjevito okrene.

DR. BERNARD: Molim? Odakle ...? Kako znate, da ...?

Filip ispljune tabletu na njega. Dr. Bernard tiše.

Prokleti idiot!

FILIP: Zašto me ne slušate?!

DR. BERNARD: Slušam, imam psa. Zar niste to rekli?

FILIP: Rekao sam, da smrdi. Nešto se konačno raspada.

DR. BERNARD: Ništa ne smrdi.

FILIP: Ne vidiš, ne slušaš, ne njušiš. Pogledaj me. Osećaš li nešto?

DR. BERNARD: U pravu ste, možda vi imate telefon? Uopšte nisam pomislio, da ...

FILIP: Tata ga nije kupio.

DR. BERNARD: Čudno.

FILIP: On mi do sada nikada ništa nije kupio!

DR. BERNARD: Niste rekli, da ...

FILIP: Ne znaš, da li si dobro čuo?

DR. BERNARD: Veoma mi se žuri. Čekaju me!

FILIP: Zaboravio si da mi izmeriš temperaturu, poslušaj srce! Nisam dovoljno dobar za tebe?!

DR. BERNARD: Ne bih voleo da izgubim strpljenje! Mladi čoveče, pokrali su me, i sami vidite, da ...

FILIP: Nisam onaj, za koga misliš da jesam!

DR. BERNARD: Ništa ne mislim.

FILIP: Pa počni, pre nego što bude prekasno!

DR. BERNARD: Biće prekasno samo za večeru.

FILIP: Ako te zanima, ko je od nas lud, zapravo smo obojica!

DR. BERNARD: Što se mene tiče, te svoje osetljive dijagnoze možete da zadržite za sebe.

FILIP: Dokaži, da nisi! Reci, objasni. Prekasno. Kada neko kaže, da si lud, onda si lud!

Pokaže na njega, smeh.

Evo lud si! Lud si, ti si ...

DR. BERNARD *trudi se da ostane pribran*: Veseli me da se konačno razumemo. Lud sam, lud. Da li vam je sada lakše?! Smirite se i prestanite da pretite, znate da imam ovlašćenja koja mogu da upotrebim u svakom trenutku. Dovoljno je samo da pozovem, i doći će da vas odvedu.

FILIP *pokaže na telefon*: Pozovi ih. *Smeh*. Ali glasno!

DR. BERNARD: I hoću ali od čuvara. I ako imate bar malo pameti, odmah ćete otići. Ili ne. Možda je bolje, da ste tu. Sačekajte da se vratim sa policijom.

FILIP: Ne moramo stajati nad istom provalijom.

DR. BERNARD: Šta je sad opet? Oh ...

Dr. Bernard mahne rukom, obrne se na peti, i i odjuri napolje. Filip sedne na Bernardov stol i čeka. Posle duže vremena, Dr. Bernard se vrati, veoma se trudi, da sakrije uznemirenost.

FILIP: Dobar dan. Kako ste?

DR. BERNARD: Kako ...? Da, utvrdio sam, da imam još pola sata i ..., dao sam sebi vreme.

Pokaže na stolicu za pacijente.

Sednite.

FILIP: Sedim.

DR. BERNARD: Da, na mojoj stolici.

FILIP: Na vašoj stolici?

DR. BERNARD: Da, i ne bi mi smetalo, da presednete.

FILIP: Gde?

DR. BERNARD *pokaže stolicu za pacijente*: Na ovu stolicu. Za posetioce!

FILIP *galantnim pokretom pokaže stolicu za posetioce*: Da... Izvolite i počnite.
Nemamo mnogo vremena, zato odmah počnite.

DR. BERNARD: Oprostite, ali ...

FILIP: Šta vas muči?

DR. BERNARD: Mene?

FILIP: Da, verovatno ste došli, da konačno sredimo tu stvar.

DR. BERNARD: Čekajte malo. Nisam ja došao, već vi, a došli ste jer ... U stvari mogu samo da nagađam – zašto ste došli.

FILIP: Da pogađamo zajedno.

DR. BERNARD: Teško.

FILIP: Plašite se?

DR. BERNARD *usiljen smeh*: Ne znam, da li čujem kako treba.

FILIP: Za sluh moraćete na neko drugo mesto.

DR. BERNARD: Niste li možda zamenili uloge? Ja sam dr. Bernard, to je moja ordinacija i ...

FILIP: Često ste tako uznemireni?

DR. BERNARD: Uopšte nisam uznemiren!

FILIP: Čak vam se i pantalone tresu.

DR. BERNARD: Šta mi se?!

FILIP: Pa, kada je čovek napet ...

DR. BERNARD: Uopšte nisam napet! *Nekoliko puta se pomeri na svom mestu.* Pantalone se tresu, kada se pomeramo. Kako se zovete? Niste se čak ni predstavili.

FILIP: Loša zagonetka.

DR. BERNARD: I još lošija šala! I da uzmemo sve zajedno kao igru, ne možete poreći, da ste vi došli kod mene.

FILIP: I zato »vi« stojite na vratima?

DR. BERNARD: Da, kako sam rekao. Na putu sam iznenada utvrdio, da imam još pola sata i... Čovek mora znati da odvoji važno od nevažnog. Razgovaraću sa Klarom, to je sitnica, ustvari sitan nesporazum. Ali to sada nije ni važno. Kao što nije ni važno, ko sedi na kojoj stolici, zar ne? Važno je, da smo tu. *Nudi mu ruku da se rukuju.* Dr. Bernard.

Filip ignoriše ponuđenu ruku.

Čini mi se, da se još nismo sreli, ali ipak ...

FILIP: Vas na nekoga podsećam.

DR. BERNARD: Ne, nikako, samo sam hteo reći ...

FILIP: Da vam je neugodno.

DR. BERNARD: Vidim, da volite šalu.

FILIP: Dvadeset pet godina?

DR. BERNARD: Dvadeset pet godina?

FILIP: Da. Kako biste to objasnili?

DR. BERNARD: Ne znam, šta ...?

FILIP: Bilo šta. Sve je dobrodošlo.

DR. BERNARD: Mladi čoveče, na takav način ne možemo da razgovaramo!

FILIP: Istina. Loše vam je?

DR. BERNARD: Odakle vam to?

FILIP: Loše izgledate.

DR. BERNARD: A sada me poslušajte, jer govorim veoma ozbiljno. Ne znam o kakvom nesporazumu je reč, ali ako nastavimo ovako, može se svašta dogoditi. Svašta! Kao što vidite, jači sam od vas, ali ono što nikako ne bih želeo je da proveravam svoju snagu na vama.

FILIP: Ali to radite sve vreme!

DR. BERNARD: Sve je to divno i krasno ali ...zašto moramo da se plašimo jedan od drugog?

FILIP: Jer bi, kako ste rekli, neko od nas mogao da bude naoružan.

DR. BERNARD: Naoružan?

FILIP: I to dobro!

DR. BERNARD: Naoružan? Ja nisam to rekao.

FILIP: Hladno ili vruće?

DR. BERNARD: Što?

FILIP: Oružje.

DR. BERNARD: Odakle vam ...?

FILIP: Bomba?

DR. BERNARD: Bomba?

FILIP: Prava bomba!

DR. BERNARD: Prava ...?!

FILIP: Izleti ti iz srca i ...

DR. BERNARD: I? Ne. Gdje?

FILIP: Bojite se?

DR. BERNARD: Pa ne ... Čega bi se ...?

FILIP: Mene.

DR. BERNARD: Vas?

FILIP: Bojite se istine.

DR. BERNARD: Znači nemate ...?

FILIP: Imam.

DR. BERNARD: Lažete.

FILIP: Ne, vi ste taj koji laže. Kako možete uopšte živeti sa toliko laži?

DR. BERNARD: O čemu pričate?

FILIP: Podjednako kao bombe, bojite se istine.

DR. BERNARD *smeh olakšanja*: Da, to je sigurno najbolje oružje. *Mekše*. Ali, nije sad reč o tome ko će koga, ili ko je pametniji. Kao što znate, ja sam tu zato, da pomazem ljudima.

FILIP: Nema smisla. Sve to nema smisla. Ali recimo bar to da sada i vi znate kako se oseća čovek, kada dođe kod vas u posetu. Takozvani »posetilac«. Možda vam to nekada bude od pomoći. Kad opet uleti neki čovek bomba.

Filip ustane i sedne na stolicu za pacijente. Bernard je naravno iznenađen.

DR. BERNARD: Neverovatni ste! Znam, da nije lako doći i govoriti o sebi, ali zato ne treba ... Kada ste došli, upravo sam krenuo, molio sam vas, dođite drugi put ali ... Ne, sada smo tu i bitno je da se razumemo.

FILIP: Ne razumemo ni šta bi trebalo da razumemo.

DR. BERNARD: Ako biste mi bar nešto poverili, verovatno bih razumeo.

FILIP: Šta ćemo sa istinom, ako joj poričemo legitimnost?

DR. BERNARD: Studirali ste filozofiju, ne, sociologiju?

FILIP *povuče sebe za uši i upilji se u tlo*: Kada si nervozan, povuci sebi uši, govorila je, mama.

DR. BERNARD: Mama?

FILIP: Bila je pravedna i lepa.

DR. BERNARD: Sve naše mame su ...

FILIP: Ne sve!

DR. BERNARD: Ne sve.

FILIP: Vaša više nije!

DR. BERNARD: Molim?

Filip pokaže na fotografiju iza Bernardovih leđa.

FILIP: Hteo sam reći – ona jeste. Da li je to vaša ...?

I Bernard se osvrne na fotografiju.

DR. BERNARD: Mati? Tačno ste odgonetnuli.

FILIP: I otac.

Bernard kimne glavom.

Srećni!

DR. BERNARD: Srećni? Da, da.

FILIP: Porodica!

DR. BERNARD: Porodica? Da. Iako, da ...

FILIP: Da li je to lisica?

DR. BERNARD: Lisica? Mislite okolo? Da, da.

FILIP: Šta joj nedostaje?

DR. BERNARD: Nedostaje? Lisici ...?

FILIP: Fotografiji!

DR. BERNARD: Brzo vi to ... Fotografiji? Ništa.

FILIP: Vi.

DR. BERNARD: Ja? Ne.

FILIP: Vi. Jedan komadić tamo dole. Isčupali ste ... Pocepali. Zašto?

DR. BERNARD: Otkud vam to?

FILIP: Odavde. Fotografija je ... Pocepana je. Familija, mislim, ne, fotografija je ...
Ali vi se ne sećate toga. Kako se kaže to, kad se ne sećaš više da ...? Ali baš

ničega se ne sečate?

DR. BERNARD: Ne. Da, da. U pravu ste. Moram samo ..., izvinite. *Pokaže na kupatilo.*
Davno je to ... Jeste. Čovek zaboravi. Kad nije važno, zaboraviš. Retko ko i
zapazi.

Duga tišina. Dr. Bernard ode u kupatilo.

FILIP: FILIP: To vi mislite! *Po pavzi.* I ja bih.

DR. BERNARD: Šta?

FILIP: Vodu. *Po pavzi.* Pocepani. Rascepani. U odnosu na ... Nedostaje mi ..., za
sećanje mi nedostaješ.

DR. BERNARD: Molim?

Bernard se vrati sa čašama vode, jednu ponudi Filipu.

FILIP: Hvala.

DR. BERNARD: Molim.

FILIP: I tako se nas dva ... molimo.

DR. BERNARD: Molimo?

FILIP: Volimo ... rekli ste ...?

DR. BERNARD: Ne.

FILIP: Šteta.

DR. BERNARD: Molim.

*Oba smeh. Filip pije i polije se. Bernard stavi ruku u džep i ponudi mu maramicu.
Filip ga gleda, potom uzme maramicu i stavi je džep.)*

FILIP: Hvala.

DR. BERNARD *začuden*: Zar nećete da se obrišete? No, da ... Da.

Bernard sedne na svoju stolicu i budno pazi na Filipa.

Nije dobro, da ne volite tablete.

FILIP: Ne volim ni lekare.

DR. BERNARD: Ni ja. *Usiljen osmeh. Eto imamo nešto zajedničko.*

Filip ga gleda, ne odgovori. Duga pauza.

Posle svega smo umorni, zar ne? Da. I ne bi bilo loše, da se malo opustimo, pre nastavka odnosno pre nego što uopšte počnemo. Šta mislite? Da? To bi bilo dobro za obojicu. Da? Bilo bi?

FILIP *posle pauze*: Kada ćutim ja se slažem.

DR. BERNARD: Odlično. Postoje tehnike, s kojima ...

FILIP: Češ me odvići da mokrim u postelju?

DR. BERNARD: Vi ne radite nešto tako.

FILIP: Ništa nije sigurno.

DR. BERNARD: I nikada nije tako, kako nam se čini, da jeste. Da pokušamo? To je samo eksperiment, ali morate da mi verujete. Morate verovati, da hoću da vam pomognem. Da li mi verujete?

FILIP *posle pauze*: Kada ne možeš da kažeš ono što bi hteo, moraš verovati.

DR. BERNARD: Odlično! Tačno tako. Radi se o tome, da se opustite i onda lakše progovorite.

FILIP: Ali obojica!

DR. BERNARD: Jasno. I ja ću govoriti, ali radiću isto tako kao vi. Možda ću se šetati, ali to praktikujem već godinama. Ne otvarajte oči. Posebno sada na početku je štetno, mislim prvi put, kada još ne znate. Kada pogledate, onda je kraj a zatim sve zajedno moramo da ponovimo.

Filip već žmuri.

Previše govorim, da. Da, ništa, udobno ćemo se namestiti i ... Svucite sako i odložite ga na sto. *Posle pauze.* Svucite sako, jer ćete se udobnije osećati. Telo će lakše disati.

Filip kimne. Bernard savladava nestrpljivost.

Možda kasnije. Naslonimo se, ruke položimo na kolena. Polako i duboko udahnemo i izdahnemo. Tako. Još. Oči su vam zatvorene. Dišite. Samo ravnomerno i duboko dišite. Ne treba da gledate, ni da mislite.

Bernard budno pazi na Filipa, dok govori, polako mu se približava.

Preпустите se mojim rečima i sve će se dogoditi samo od sebe. – Šetate se po šumi, lišće šumi, oko vas je drveće, grmlje, slušate ptičji pev, došli ste do proplanka, sunce sija. Oči su vam zatvorene, osećate prijatan umor, sve ste više ošamućeni, san vas savladava, vruće je, veoma je vruće, zato se lepo ispružite pre toga skinite sako. Uradimo to, samo polako, nikome se ne žuri, polako, vruće je, pomoćću vam.

U trenu kada je Dr. Bernard dotakao Filipove džepove, on se digao i silovito zamahnuo s rukom tako da se Dr. Bernard zateturao.

FILIP: Lisica!

DR. BERNARD: Šta?!

FILIP: Nečujno mi se prikrala iza leđa.

DR. BERNARD: Možda je htela da vas omiriše?

FILIP: Ne. Kradljivica! Idemo još jednom.

DR. BERNARD: Ne, nema smisla, rekao sam vam, da ...

FILIP: Mi sami određujemo smisao!

DR. BERNARD: To vi mislite!

FILIP: Da pokušamo još jednom.

Filip za tren zatvori oči i odmah ih otvori, šapuće.

A šta ako se vrati? *Pokaže na stolicu za pacijente.* Idem na drugi proplanak!

DR. BERNARD: Više se neće pojaviti.

FILIP: Hoće, hoće. Sada je već počelo da sviće.

DR. BERNARD: Da se dogovorimo – valjda je to istina - da su lisice tako pametne, da nikada ne ponavljaju iste greške.

Filip sedne na stolicu za pacijente.

FILIP: I vi to verujete?

DR. BERNARD: Recimo, da je to karakteristično za lisice!

Filip se opet brzo prebaci na stolicu Dr. Bernarda.

Zašto ste to uradili?

FILIP: Zanima me! Rekli ste, da se neće vratiti na isto mesto *Pokaže na stolicu Dr. Bernarda.*, mislim na proplanak. *Pokaže na stolicu za pacijente.* Na ovu bi mogla da dođe, jer je tu došla prvi put.

DR. BERNARD *pomalo zbunjeno*: Ali u svakom slučaju bi »vas« videla drugi put .

FILIP: Ne dam se zbuniti.

DR. BERNARD: Ne razumete.

FILIP: Odlučujuća je bila vaša prva tvrdnja - lisice nikada ne ponavljaju iste greške!

DR. BERNARD: Istina, ali kasnije ... Bogami ne razumete.

FILIP: Razumem!

DR. BERNARD: Nije bitno, ne opterećujte se.

FILIP: Na svaki način hoćeš dokazati da samo ja činim greške, a ti ne!

DR. BERNARD: Ne, ne. Umirite se, zaista nije važno.

FILIP: Svaka uteha je laž!

DR. BERNARD: Sećanje je nesiguran saputnik.

FILIP: Zanima te samo moj lekarski nalaz!

DR. BERNARD: Ne, to ne. Vi ste onaj, koji hoće da ... Kako da kažem? Možda vi uopšte nećete, da vam pomognem. Ako mi ne verujete, onda ...

FILIP: Ni ona ti nije!

DR. BERNARD: Ko?

FILIP: Šta je uopšte videla na tebi?!

DR. BERNARD: Ne znam o kome govorite. Morate mi objasniti. Možda, da sam nekada uradio kakvu grešku, svako može da se zbuni. Recite, štošta se može popraviti.

FILIP: Prekasno.

DR. BERNARD: Imate dvadeset pet godina?

FILIP: Tako loše izgledam za svoje godine?!

DR. BERNARD: Mladiću, imam veoma osetljive uši, zato ...

FILIP: A ja srce. A ti ga ne poštuješ i nisi ga nikada ni poštovao. Šta bi bilo kada bi ponekad poštovao još nekoga osim sebe. Da se upitaš – šta je pogrešno, da li sam baš sve uradio kako treba? Šta bi bilo kada bi sišao sa tog tvog trona, kada bi priznao da si ga povredio, da si ga veoma povredio, i nju, nju si ...

DR. BERNARD: Kome to govorite? S kim ste sada razgovorali? Pokušajte da se setite. Zamislite, da ... Pokušajte zamisliti, da smo tu, da ja stojim pred vami. Hoćete, da ... Kako vam je ime? Recimo ...

FILIP: Feliks.

DR. BERNARD: Vi ste Feliks? Zanimljivo. *Posle pauze.* Vidite sad, Feliks, pokušajte da sebi predstavite ... Setite se, kome su bile namenjene te vaše reči? Kome ste ih u istinskom životu govorili?

FILIP: Vama.

DR. BERNARD: Meni, istina, ali mislim u istinskoj situaciji, koja se dogodila ili se nije dogodila odnosno mogla bi se dogoditi.

FILIP: Dogodila se.

DR. BERNARD: Da, i meni se tako čini. Dakle, mene sada apstrahujte i pokušajte da se setite. Pitam vas, kome su bile uistinu namenjene te vaše prilično teške reči?

FILIP: Ocu.

DR. BERNARD: Ocu? Ocu? Vašem ocu?

FILIP *posle pauze:* Šta, ako je bio lisac?

DR. BERNARD: Šta? Lisac, onaj od malopre?

Filip kima glavom.

To ćemo teško utvrditi. Ali zanimljivo je, da, da zanimljivo.

FILIP: Izujte se.

DR. BERNARD: Šta?

FILIP: Cipele.

DR. BERNARD: Cipele?

FILIP: Vaše.

DR. BERNARD: Šta? Moje cipele, šta?

FILIP: Ako mi zatrebaju, pitam se.

DR. BERNARD: Sve je to divno i krasno, ali, nisu vam potrebne, pa vi imate svoje.

FILIP: Ako nešto ne znam ili ne razumem, pitam se. Da li je to normalno?

DR. BERNARD: Jeste.

FILIP: Ali pitanja je uvek sve više i više kada se pitaš tada sve manje razumeš. I to je takođe normalno?

DR. BERNARD: Da, zapravo ...

FILIP: To je onda tako, da je neko normalan, jednako moguće, kao i da nije?

DR. BERNARD: Pomalo čudno zaključivanje, ali ..., da.

FILIP: Zašto onda mislite, da ja nisam normalan?

DR. BERNARD: Otkuda sada to? Ništa nisam rekao s tim u vezi. Gledajte, mladi čoveče, na taj način, mislim, ko jeste a ko nije, nećemo nigde stići. Ako nizašta drugo, šteta je vremena. Zato ...

FILIP: Probajte vi moje!

Filip se izuje. Pogleda ga, posle pauze.

Sa čarapama ili bez njih?

DR. BERNARD: Hvala, zaista ne bih.

FILIP: Ja bih! Cipele su dobre, ne stežu.

DR. BERNARD: Nije svaka cipela za svaku nogu! Premale su.

FILIP: Previše su pohabane, nedovoljno atraktivne za vaš ukus?

DR. BERNARD: Ne, cipele su sasvim u redu, samo ...

FILIP: Oprostite, jer nisem mogao da priuštim sebi bolje. Svejedno probajte.

DR. BERNARD: Veoma ste ljubazni. Ali ... Nemojte da mi zamerite, ipak nisu po mom ukusu. Kako da se izrazim, nemamo ništa zajedničko, s vašim cipelama.

FILIP: Ne možete znati, dok ne probate.

DR. BERNARD: Zašto se ja uopšte bavim s ovim!

FILIP: Jer je lud, onaj koji vidi drugog kao ludaka.

DR. BERNARD: Veoma lepo se igrate rečima!

FILIP: Kada se prestaneš igrati, moraš početi sa ozdravljenjem!

DR. BERNARD: Leči se ne leči se! Ko vas je poslao?!

FILIP: Loše pamćenje imate. I uzalud se trudite, da spojite prijatno sa korisnim.

DR. BERNARD *trudi se, da zvuči ubedljivo, meko i ubedljivo*: Umirite se, mladi čoveče. Čini mi se, da vas razumem. O svemu ćemo razgovarati. Sve ćemo rešiti. Pretrpeli ste težak gubitak i ... i verovatno vas je zato neko poslao kod mene. Je li tako? Možete i da klimnete glavom.

FILIP: Biram između bolesti i ničega. *Posle pauze*. Čitaj mi.

DR. BERNARD: Šta?

FILIP: Bilo šta. Samo da je na glas.

U nastavku se vidi kako Filip mehanički kima glavom, iako to nije istina.

DR. BERNARD: Da li je to to vaša majka?

Filip potvrdno kimne glavom.

Ona je ... ? Učinilo mi se. Da li vas je ona poslala k meni?

Na sva buduća Bernardova pitanja Filip samo samo kima.

Ne? Ona je ...? Nije? Nije? Vi ste tek tako sami odlučili, da dođete?

Filip kimne. Duga pauza.

DR. BERNARD: Razumem, sada sve razumem. *Posle pauze*. Filip?

Tišina, napetost, netremice zure jedan u drugoga.

FILIP: Filip?

DR. BERNARD: Feliks, hteo sam reći! *Usiljen smeh*. Tako je naime ime mome ...

FILIP: Pasjem sinu.

DR. BERNARD: Lapsus lingue! Nije važno. Nije važno. Sada, mislim ovaj trenutak, me ...

FILIP: Psihijatar me ispituje, da li sam stolica? Ja bih rekao, da nisam. Iako, možda i jesam, kada već neko misli, da sam to što nisam.

DR. BERNARD: A ako zaboravite, da sam psihijatar?

FILIP: Još da vi zaboravite.

Filip stavi ruku u džep i izvadi iz njega izgužvan buket sitnog prolećnog cveća, hoće da ga da Bernardu, iako on vešto odglumi iznenađenje i skloni se. Filip stavi buket na sto i zagleda se u njega.

DR. BERNARD: Lepo. Da ih stavimo u vodu? To hoćete? A kome su namenjene? Nekoj ženi, zar ne? Vašoj ...? Ko je ona? Nećete da kažete? Stavićemo ih u vodu.

Bernard uzme čašu sa stola i ode u toalet. Filip bez pokreta i bez reči gleda u buket. Bernard se vrati sa čašom, punom vode. Filip gleda u ruže.

Samo ih vi stavite u čašu. Nećete? Čujete me? Ako budete dovoljno dugo gledali, one će oživeti. *Opet tišina. Bernard gleda na sat.* Sve je to divno i krasno, ali ... Mladiću? Da li me čujete? Znam, da me čujete, ali iz daljine. Halo? Ne možete da se maknete, ne brinite, pomoćiću vam. Ja ću vam ... *Posle pauze.* Filip?

Dr. Bernard se polako i obazrivo približava Filipu. Filip se ne odaziva, mirno diše i još uvek netremice zuri u cveće. Bernard govori za sebe.

Filip? Ne bojte se. Pa verovatno vam se već... Dogodilo vam se? Katatonični grč, tako se zove, ne možeš glumiti. Ali ako si nešto uradio Feliksu, ja ću te... Moraću te, jer to nije... Žao mi je, mladiću, ali to zaista nije bilo fer. Ako imaš šta da kažeš reci, ako hoćeš pitati, pitaj, to se ne radi tako. Ti si lep momak, znaš. Lep. Da li ti je neko to rekao? Šteta, jer, šteta, ali... Imaš probleme. Svi ih imamo. Tražimo, tražimo ... pa ...

Dr. Bernard obazrivo posegne u Filipove džepove. Traži po njima, nađe još neke ostatke prolećnih ružica, papiriće, ništa značajno, ali svakako ne nađe ključeve i telefon.

Prokleti! Gde si ih stavio? Ključeve!? Gde su ti ključevi?

Trese ga, Filip izgleda nepokretan.

Reci. Reci, gde? Gde? Gde su? Ubiću te! Prokleti! Kako ćemo izaći napolje? Idiot, prokleti idiot!

Bernard traži po prostoriji, premeće stvari. Traži. Zatim odjuri u susednu prostoriju, prijemnu kancelariju, čujemo da tamo nešto traži, premeće stvari. Vrti se gleda Filipa. Ode do ormara, vrti se sa injekcijskom iglom i ampulom u ruci. Već počinje da priprema injekciju, kada se okrene prema prijemnoj kancelariji i osluhne. Glasno kaže.

Da? Halo? Da? Halo, ovde sam! Gospodine!

Odloži injekciju i brzo ode u prijemnu kancelariju. U međuvremenu govori.
Gospodine čuvaru? Gospodine/, da li ste to vi? Čuvar?

Čujemo, da govori iz susednog prostora. Očigledno misli, da je neko iza vrata, na hodniku.

Ja sam dr. Bernard. Da li me čujete? Halo? Da li me čujete?! Ja sam dr. Bernard, čuvar, gospodine. Prokletstvo!

Tišina. Zatim čujemo, kako udari u nešto, stolica se prevrne. Zatim se vrti u ordinaciju. Očajan je.

Za dva sata ima obilazak. Znam, znam da će doći.

Pogleda Filipa, koji je još uvek u grču i zuri u ruže. Bernard uzme buket i baci ga u zid.

O, kako ćeš mi platiti! Zašto si to ...? Zašto si tako ...? Idiot! Zašto? Šta imaš sada od toga? I ja? Šta imamo?

Počne da priprema injekciju. Filip se pomakne. Bernard ga pogleda. Nastavi da priprema injekciju, kada Filip počne polako i s velikom mukom da govori. Govori sa dikcijom četvorogodišnjeg deteta.

FILIP: Gledam a opet ista boja dole visi.

DR. BERNARD: Boja visi?

FILIP: Visi. Pa čak i krv visi.

DR. BERNARD *za sebe*: Potpuna regresija. Iako. Sada ćeš biti spašen. *Filipu, glasnije*. Pa, gde si, mislim, gde si?

FILIP: Ti znaš kako se boja na vratima dole trga posle pa kad ne mogu kakati, ja je onda trgam.

DR. BERNARD: Ti si u toaletu?

FILIP: Pritiskam, ali neće da izađe napolje, jer boli.

DR. BERNARD: Pomoći ću ti.

Bernard uzme Filipa za ruku. Malo sačeka, nastavi sa injekcijom, kada Filip zamahne rukom.

FILIP: Nemoj da me bodeš!

DR. BERNARD: Bila je muva.

FILIP: Ne, mama ih je sve pobila.

DR. BERNARD: Kako je ime mami? *Posle pauze.* Gde je tata?

FILIP: Iz vrtića nije niko došao na rođendan, jer sve ću ih tući, pa ih po nogama udaram, jer me tako zadirkuju!

DR. BERNARD: Ne smeš udarati decu. Neću ti ništa. Nema tate? Sačekaj sada. Drži tu ruku!

Filip gurne Bernarda, da padne.

FILIP: Skloni se! I tebe ću istući! Skloni se! Ne dotiči me se!

DR. BERNARD: Šta onda, da ti dam čokoladu?

FILIP *opet sa odraslim glasom*: Testament!

Bernard ga strese sa sebe.

DR. BERNARD: Sve vreme sam znao. Znao sam, da nešto nije u redu!

FILIP: Nisi znao, jer nisi verovao, jer ne znaš, da boli.

DR. BERNARD: Recite, šta hoćete. Recite, da završimo sve ovo. Koliko? Ali posle se nećemo više videti nikada. A pre svega mi vratite ključeve i telefon!

FILIP: Vrati ti meni mene!

DR. BERNARD: Predlažem, da to uradite odmah, pre nego što se stvari dodatno zapletu!

FILIP: Pokaži nokte! Da li su đonovi čisti? I uši? Za spavanje, zaista za spavanje.

DR. BERNARD: I prestanite da glumite ludu, jer je to krajnje neukusno. Možemo sasvim mirno da se dogovorimo, da ... Ako mi vratite stvari, obećavam da ćemo se mirno i bez posledica razići.

FILIP: Da li sam ti nekad nedostajao?

DR. BERNARD: Ne znam, o čemu govorite.

FILIP: Mogao si svaki dan da se zbuniš i da dođeš da me obideš!

DR. BERNARD: Ja nemam ništa sa vama. Ja vas nikada do sada nisam sreo!

FILIP: Jer me nisi hteo!

DR. BERNARD: Nećete me isprovocirati.

Filip pokaže na fotografiju žene u okviru, koji stoji na stolu

FILIP: Ćerka ti nije uopšte slična.

DR. BERNARD: Nije ćerka.

FILIP: Ne, nije. S tugom pozdravljam onoga, ko bi morao biti!

DR. BERNARD: To se neće dobro završiti. Rekao sam da otključate vrata!

FILIP: Kada te nema nedostaješ mi, kada si tu, ne podnosim te. Sve je, onako kako mora biti.

DR. BERNARD: Ništa nije! Koliko hoćete?

FILIP: Odsutnost se ne plaća novcem!

DR. BERNARD: Koliko?

FILIP: Hoću nešto što očigledno nemaš i nisi nikada imao.

DR. BERNARD: Imam više, nego što vi mislite.

FILIP: Jer znaš masno računati!

DR. BERNARD: Za uvrede svakako!

FILIP: Da imaš, ti bi već dao.

DR. BERNARD: Dakle onda samo gubimo vreme!

FILIP: Na onem svetu trebaće ti vreme za one, koje na ovom nećeš da upoznaš!

DR. BERNARD: Nikome ništa nisam dužan! O tome ne želim ni da raspravljam. Na vašem mestu bi bio toliko pažljiv da poštujem samo to, što se može dokazati. Posledice pogrešnih optužbi se mogu pokazati kao katastrofalne. Pa neću preduzeti nikakve mere, ako mi vratite stvari. Izbor prepuštam vama. Ključ i ...

FILIP: Kartoteku!

DR. BERNARD: Bojim se, da je zaista imate.

FILIP: Iako ne znaš, koju?

DR. BERNARD: Došli ste da je zamenite?

FILIP *zgrabi okvir*: Šta je ona meni, ako ja nisam ništa njoj?

DR. BERNARD: Nikakav dogovor između nas više nije moguć!

FILIP: Kao, da je bilo kada bio moguć.

DR. BERNARD *hoće da mu uzme*: I ne dirajte moje stvari!

FILIP: U tom usranom okviru bi morao biti tvoj pas!

DR. BERNARD: Kažem ti, ako si ga samo dotakao, zažalićeš ne samo reč, već i misao, koju još nisi izrekao!

Filip baci okvir u zid.

FILIP: Nije lepota, ako se ne razbije!

Okvir ostane ceo.

Čistokrvna plastika je.

DR. BERNARD: Podigni. Podigni! Čuješ?! Podigni, rekao sam! Čuješ?!

FILIP: Slušam, toliko vremena te slušam i ne mogu da verujem, da si takav idiot. Sve podatke imaš, mogli bi potpuno normalno da razgovaramo. Ali ti me držiš za ludaka. Samo čekaš, da ih pozoveš i da me odvedu. Možda grešim? Zato sam zaključao. Drugačije me ne bi ni saslušao.

DR. BERNARD: O, kako ćeš platiti!

FILIP: Mogu još samo svojom krvlju.

DR. BERNARD: Da verujem bilo kojem idiotu, koji uđe ovde?!

FILIP: »deca i ludaci uvek govore istinu!«

DR. BERNARD: Vi niste ni jedno ni drugo!

FILIP: Jesam. Budim tvoju radoznalost i otpor. Uvek se ponavlja jedno te isto. Veoma

naporno. I dosadno.

DR. BERNARD: Pa ne očekujete valjda, da vam se zahvalim, jer mi dosađujete?

FILIP: Duša ima maštu. I ako pogledate svoju senku, možete da se osmehnete jedno drugom.

DR. BERNARD: Veoma izvorno, uključujući terminologiju. Znak mudrosti je, da se čovek upušta samo u ona područja, koja poznaje.

FILIP: Dao si mi previše vremena!

DR. BERNARD: Kao muva, kao stenica vrebaš!

FILIP: Ponekad sam mislio, da ćeš doći, ako sve uradim kako treba.

DR. BERNARD: Ja nemam ništa s vama, jasno?! Da li je to jasno? Kako da kažem, da bude jasno?!

FILIP: Ne možeš, prebrzo menjaš boje.

DR. BERNARD: Koliko dugo ste ovo planirali?

FILIP: Spotičeš se o svoje, ne o moje stope! Sudbina je zbir prošlih dešavanja. I zauvek neiskorišćenih mogućnosti.

DR. BERNARD: Mnogi bi poverovali, da ovo ne radite pri čistoj svesti. Ja vas uveravam, da postoje mnogo elegantniji načini za dokazivanje ludosti.

FILIP: Nisam lud! Sve je zapisano, i to, što nismo iskoristili kao mogućnosti. Nismo hteli, nismo želeli. Svako ima mogućnosti izbora. Moja sudbina određuje tvoju, a tvoja sudbina moju.

DR. BERNARD: To gde ste krenuli, je naravno potpuna besmislica, mladiću. Kako bi bilo da posle ovog teatra, gde imam, naravno slučajno, čast igrati glavnu ulogu, upotrebite bar deo razuma? Negde ga još uvek morate imati. I ako zaista trebate sažaljenje, možda nije ni potrebno da glumite ludilo.

FILIP: I ja sam tebe čekao. Tebe, takvog? Kako sam te čekao!

DR. BERNARD: Najlakše je izgubiti kontrolu nad sobom. Rub, koji nas deli od stvarnosti, je tanak i zavodljiv. Kada stupiš na njega, čini ti se da je to igra i ubeđen si, da će na isti način i sići. Greška! Kada izgubiš osećaj za stvarnost, više ti ga neće vratiti nikakav bog. Ja to veoma dobro znam. Zato me poslušajte. Opametite se, dok je još vreme, i dajte mi ključeve.

FILIP: Odgrizi sebi prste, stari!

DR. BERNARD: Šteta, šteta je za vas.

FILIP: Prste, koji govore, moraš odgristi. I trpeti, trpeti na glas, pred očima! To je ključ. Ključ do srca, koga ti ga nemaš!

DR. BERNARD: Ako zapišem, da je s vama sve u redu, i obećam da vam se neće ništa dogoditi, mislim, da se stvarno ...

FILIP: Odričeš se sebe, to se ne radi! Pogledaj me. Bar me pogledaj!

DR. BERNARD: U redu, ali to je bila moja poslednja ponuda. I ne znam, zašto se uopšte uzbuđujem. Pa verovatno niste došli da me ubijete. Ako jeste, ne mogu ništa protiv toga. Sačekaću, sačekaćemo, da ... Žena će me svakako tražiti, bilo smo dogovoreni za večeru. Svaki čas može da dođe gore i zatim ... Zar nije bolje, da ...?

FILIP: Nemaš ženu.

DR. BERNARD: Imam.

FILIP: Nemaš.

DR. BERNARD *pokaže na okvir*. Imam!

FILIP: Mogla bi biti tvoja kći, i svaki mesec druga! To je ludo, vidiš to je ludo, to!

DR. BERNARD: O tome ja odlučujem!

FILIP: Ti - inženjeru duše. Lice ti je kao ljigavi metal.

DR. BERNARD: Vaše je pa potpuno zeleno.

Bernard ode u toalet, vrata ostavi otvorena. Filip uzme buket.

FILIP: Opranih zuba i uvek podrezanih noktiju molio sam se i kumio Boga, da ti kaže, da sam vredan i kako te volim i da te dovede, jer ću inače umreti, molio sam ga za Božić, za Novu godinu, svaki dan sam ga molio, za rođendan, da budeš moj dar. Ali te nije bilo. I odjednom sam utvrdio, da me ne volite ni ti ni on. I postao sam prljav i ljut. Zamrzeo sam i tebe i svet. Da nije mama, da nije mama tako brzo ...

Bernard se vrati sa čašom vode, pije, zatim sedne. Tišina. Filip mu baci buket na sto.

FILIP: Pa mogao bi bar da mi zahvališ.

Bernard pomakne ruže na krajnji rub stola.

Ako sačekam do smrti, i hoćeš.

Filip sedne na stolicu za posetioce, koja je postavljena daleko od stola. Duga i mučna tišina.

Gladan sam. Pet dana nisam jeo, odkad je mama/, pet dana je, odkako je/.

DR. BERNARD: Saučešće.

Tišina.

FILIP: Ako nemaš ništa drugo, pitaj ga, koliko je sati, rekla mi je.

Bernard uzme knjigu, lista po njoj. Kroz neko vreme.

DR. BERNARD: Kako bi bilo da šutimo? Tako i tako ništa pametno ...

FILIP: Nećeš je zaboraviti.

DR. BERNARD: Neću, jer se je ni ne sećam.

Tišina.

FILIP: I ako sam ...?

DR. BERNARD: Mir.

Tišina, zatim.

FILIP: Ako sam zaista ...?

DR. BERNARD: Niste!

FILIP: Šta ćeš uraditi, ako sam ..., mislim, ako bih ja ...

DR. BERNARD: Siguran sam, da niste!

FILIP: Ne to.

DR. BERNARD: Oprostite, čitam!

FILIP: Čitaj na glas.

DR. BERNARD: Ne mogu, boli me grlo.

FILIP: Jer nećeš da čitaš.

DR. BERNARD: Tako je.

FILIP *posle pauze*: Uvek sam želeo, da mi čitaš naglas.

DR. BERNARD: A ja nisam, i zato nemam decu.

Mirno pogleda Filipa.

FILIP: Za tebe sam prihvatljiv samo kao mrtav.

Bernard se udubi u knjigu. Podigne lice, oslušne.

Nema nikoga.

DR. BERNARD: Pa ništa nisam ni čuo.

FILIP: Ne, samo sve vreme osluškuješ.

DR. BERNARD: Uzalud se trudite.

FILIP: I ne bez posledica. »Znam, gde me boli. Znam, da me boli *ovde*.« Jednom si me već dotakao.

DR. BERNARD: Dovoljno!

FILIP: Nisi više onaj, koji si bio. Uselio sam se u tebe. Zauvek. »Znam, gde si dotakao moje ruku.« Zauvek znam.

DR. BERNARD: Rekao sam, da sednete! I prestanite više sa tim cirkusom. Čuvar dolazi za dva sata. Sačekaćemo ga i zatim svako na svoju stranu. Do tada mir! Jasno?!

FILIP: A šta, ako ne prestaje da boli?

DR. BERNARD: U deset ima prvi obilazak. Ako budete tihi, možda ćemo ga i čuti. Biće malo u čudu, ali ...

FILIP: Neće.

DR. BERNARD: Da, neće doći još najmanje dva sata. Da! *Posle pauze*. Ako vam je dosadno, možete nešto da zapevate. U kupatilu.

FILIP: Ne možeš znati, ako ne veruješ.

DR. BERNARD: Sada je zaista dosta ovog pretvaranja! Možda, je vama sasvim jasno, zašto ste izabrali taj put, ali ja uzimam pravo da objasnim, zato me pažljivo saslušajte. Svoje talente, ako se za njih može tako reći, upotrebljavate kao masku praznog optuživanja! I to površno bez najmanjih dokaza. A šta, ako ja nisam taj? Šta, ako se svetite nekome, ko uopšte nije grešio? Uzmimo na primer dokaze! To je morala uraditi još vaša cenjena majka, ali se pozivala na ne znam

kakav ponos. Još onda, a ne danas u vremenu najsavremenijih testiranja, to je bilo upravo maloumno. Idiotski! Uvek je pravila drame. Tu ličite na nju. Ipak ne morate ponavljati baš sve njene greške! Zašto bi morali ljudi, koji ne odgovaraju jedno drugom, da žive zajedno, kada znamo, da to nije zdravo, zar ne. Da li možete da zamislite, da nas dvojica živimo zajedno?! *Smeh.* Da, to bi bilo isto toliko zanimljivo kao sa vašom majkom. Do kraja smo mogli da se progutamo. Na sreću smo se na vreme razišli. Pre nego što je zatrudnela! I to je taj ključni podatak, koji ćemo morati da proverimo. Do tada me ostavite lepo na miru! Žao mi je, da vas nije naučila ni najosnovnije manire, kao recimo, da treba biti prijatan s onim, od koga nešto očekuješ. U tom slučaju ti ne bi kao lopov upao u moju ordinaciju i mogli bi sasvim normalno da razgovaramo. Sve bih vam objasnio, baš sve! A ovako - ne! U životu treba znati reći – ne. I sebi i drugima. Ne, ne in ne! Kada uzimaš kredit, prvo pitaš za kamate i tek onda se odlučiš. Šta mislite?! S obzirom na posao, koji obavljam, već bi me davno progutali. Plaćaju te, da misliš umesto njih, a u sledećem trenutku već počnu da se žale na tebe.

Prijateljski. Savetujem vam, da prestanete sa tom besmilsenom hajkom, pre nego se konačno ne pretvori u agoniju. Mogli ste dosada štošta preživeti, ipak i najveće trpljenje ne opravdava agresiju. Kada se prepuštate samo trenutno, nadahnuću to samo znači, da čovek slepo veruje svojim instinktima, što je fatalno i može da prouzrokuje najveće katastrofe.

FILIP *silovito*: Da li si se nekad zapitao, šta znaš o sirotinji, kojima sa uvek istom naduvenom spremnošću, kakvu sve vreme meni prikazuješ, prepisuješ dijagnoze? Prvo bi morao sebe pljunuti u lice, odrezati svoj jezik, iskopati svoje oči, osakatiti svoje ruke i noge, da bi mogli da natovarite njihov krst na svoj. I kada bi ga obojica nosili nekoliko stanica, tek tada bi mogli da se zapitate. Šta tvom krstu kviri ravnotežu, da je njihov krst mnogo teži! A gospodin doktor radije digne nos, podvije rep, svoj ubogi nažuljeni rep, sedne na pijedestal i sa čarobnom palicom predpisuje osude!

Tišina, iznenada Bernard ustane, Filip takođe.

DR. BERNARD: Prokleti idiot, đavolje kopile, zdrobiću te! Ti, ti nisi dete, ti si, onaj koji mi se zabija u mozak! Tako ću te polomiti, da ćeš zauvek zaboraviti ko si! Zdrobiću te, uši ću ti isčupati, jezik ...!

FILIP: Srce.

DR. BERNARD: Mozak! Do kraja života nećeš izaći napolje!

Bernard ga skoro zgrabi, ipak Filip mu se izvuče i pobegne u prijemnu kancelariju. Bernard za njim. Filip dotrči u ordinaciju, zatvori vrata. Bernard ih otvori. Filip beži iza stola. Bernard na drugom kraju stola.

FILIP: Zašto me ne voliš?

DR. BERNARD: Sada bi mogao svaki idiot da se seti, da sam mu nešto dužan? Ništa vam ne dugujem, nikome ništa ne dugujem, jasno? Da li je to jasno?!

FILIP: Uvek sam se igrao sam.

DR. BERNARD: A ko se nije igrao sam?!

Kruže oko stola.

FILIP: Zato vičeš?

DR. BERNARD: Šta?

FILIP *pokaže na fotografiju Bernardovih roditelja*: Šta su ti radili? Šta ...?

DR. BERNARD: S kakvim pravom ...?!

FILIP: Majka mi je sve rekla. Sve znam. Zato si takav? Mučili su te, nisu ti dali, da piškiš kad očeš, uvek si morao bit čist i vredan, najbolji, najbolji sin najboljeg oca i majke. Mrzio si ih. Još ih mrziš. Sve mrziš. Jer si najbolji, jedini koji sve znaš.

DR. BERNARD: I onda sam ja taj koji vičem?! Ja vičem?!

Filip hoće v kupatilo, ali ga Bernard uhvati. Bore se, Bernard je jači. Filip se ne brani preterano.

Prokleti glupane! Mozak ti se raspada, a ja vičem?!

FILIP: Sve bolje od boljeg. Pusti me.

DR. BERNARD: Moja glasnost je tvoj problem? *Smeh*. Hoćeš reći, da je tvoj jedini problem povišeni volumen moga glasa?! Gledaj me!

FILIP: Neću, jer urlaš. Pusti me. Neću da se tučem sa tobom.

Filip stisne Bernarda uz vrata kupatila.

DR. BERNARD: Kad ti kažem da me gledaš ima da me gledaš!

Filip polako dignu glavu.

Urlam? I još ću više da urlam. Urlaću kao vuk! *Zaurla*. Nije ti drago? Urlaću! Slušaj. Ima da me slušaš, kada ti ja kažem! Prokleta pijavica, đavolji terorista!

FILIP: Pusti me, molim.

DR. BERNARD: Ne, sada ćeš me gledati i slušati sve do kraja! Zbog toga si valjda i došao, da se gledamo i slušamo. Digni glavu, digni! Slušaćeš me, kada ti kažem! Ne možeš, jer te bole uši? Da. A šta mene boli? Da li si ikad razmišljao o tome?

Ne jer ti si bolestan, jer si ... Čovek bi poverovao, da ste još osetljiviji, da još više razumete ali ne, jer vi se znate baviti samo sa sobom. Samo sa sobom, sve vreme! Uživaj, da ne moraš misliti, da ne moraš razmišljati o razlozima, o drugim ljudima. Da možeš glumiti žrtvu! Da se možeš pod maskom trpeljive lude neometano zabijati u druge. Pored toga pa mirno propovedaš svoj licemerni moral. I kada tražiš istinu, naćićeš je u trenutku! Bilo kako bilo, za ludu je sve prihvatljivo! Samo on može da nađe ono, čega nema. To znaš, ti si ionako došao po to, što ja uopšte nemam. Kako perfidno - to, što nemam - izgovoreno u isti mah s oporukom. Ako nema otkrića, istina je gola. I tvoja je takva. Žao mi je. Razočarao si me, veoma si me razočarao. Umesto, da dođeš kao normalan čovek, da se predstaviš, kažeš, ko si zašto si došao, da odemo zajedno na večeru ... Ne, ti to ne umeš. Ne, ti ne. Izrode ljudskog mozga!

FILIP: ... Koji je ubio tvog Feliksa.

DR. BERNARD: Šta?

FILIP: Isekao sam ga. Na komade. Na komadiće. I uživao sam ko vrag.

DR. BERNARD: Nije istina. Lažeš!

FILIP: Ne veruješ?

DR. BERNARD: Reci! Kada? Ne. To je to oružje, s kojim hoćeš da me pogodiš? Bomba?! Istina?! Tvoja pišljiva istina.

FILIP: Ništa ne znaš, jer nećeš znati.

DR. BERNARD: Reci, šta si uradio sa mojim psom?!

FILIP: Ni ja - ne znam.

DR. BERNARD: Šta si mu uradio?!

FILIP: Ne znam. Ne sećam se. Lud sam. Ja sam lud. Ludaku da veruješ, idiot, baš si idiot. Imao sam psa, zvao se Feliks ...

DR. BERNARD: Prokleti terorista, zapamtićeš ti mene!

Bernard se baci na Filipa i počne tuča, u kojoj Filip na kraju ostane da leži. Tišina. Bernard ga gleda, ode po ampulu, pripravi injekcijsku iglu i zabode je Filipu u ruku. Filip se ne brani.

DR. BERNARD: Sada ćeš biti miran. Ne možeš se tako ponašati. Ne smeš.

FILIP: Zašto si me napustio?

DR. BERNARD: Vidi to, šta je bilo ... Ništa ti nisam ..., nisam hteo. Da li si ga zaista?

Feliksa si ...?

FILIP: Nisam.

DR. BERNARD: Idiot. A zašto onda to govoriš? *Posle pauze.* Hoćeš li da se izvineš?

Tišina.

Gde je ključ?

Tišina.

FILIP: Ako ti kažem, da li ćeš da mi čitaš?

DR. BERNARD *posle pauze:* Hoću. *S osmehom.* Da lakše zaspiš. Gde je?

FILIP: Na Klarinom stolu, u vazi sa ružama.

DR. BERNARD: Hvala.

Filip hoće da sedne Bernardu u krilo. Ali on ustane i uzme knjigu, otvori je i čita.

»Pacijenti izražavaju lekarima pismeno i usmeno brojne želje, na koje uopšte ne očekuju reakcije, iako je u pitanju opraštanje. Zahtevaju, da ih pustimo napolje, sto puta dnevno pritiskajući kvaku zaključanih vrata. Kada im na kraju otvoriš vrata, njima ne pada na pamet, da izađu napolje.«

Pogleda Filipa, koji napola svučten sedi uz sto.

FILIP *s mukom, polako, tiho:* Koliko je sati?

DR. BERNARD: Injekcija će popusti za nekoliko sati. Vrata ću ostaviti otvorena. Ne dolazi nikad više. Nemamo, ništa nemamo. Žao mi je.

*Bernard zatvori knjigu, položi je na sto i ode u prijemnu kancelariju. Čuje se zvuk vaze, koja pada na pod. Bernardov usklik veselja. Potem otključavanje i otvaranje vrata. Za to vreme Filip se s velikom mukom podigne i odvuče do grafoskopa. Na njega položi sličicu i usmeri ga u smeru fotografije Bernardovih roditelja na zidu. Slike se sastave na donjem rubu, gde je fotografija nekada bila pocepana. Nedostajući deo prikazuje malo dete, dečaka, koji sedi na stolici ispred roditelja i gleda pored njih. I roditelji gledaju svako na svoju stranu. Kao da ih je fotograf uhvatio u nezgodnom trenutku. Vrata u susednom prostoru se zatvore. Na vratima se posle mnogo vremena pojavi **Bernard**. Tiho reče:*

Spavaš? Spavaš.

Polako se približi Filipu i pažljivo ga uzme u naručje. Stisne ga k sebi. Polako zatamnjenje.

3. prizor

Nekoliko meseci kasnije. Bernard sedi za stolom, nešto zapisuje i pije jutarnju kafu. Ulazi Klara u svojoj privatnoj odeći, u rukama nosi poštu, nekoliko revija i časopisa. Bernard ne diže pogled, Klara položi pisma i časopis na sto. Bernard podigne pogled.

DR. BERNARD: Hvala. Koliko je sati?

KLARA: Troje već čekaju.

DR. BERNARD: Samo troje?

KLARA: Za sada. Potpišite.

Stavlja mu papire za potpis.

DR. BERNARD: Vi ste u privatnoj odeći?

KLARA: Nisem se još preobukla. Još ovde dole.

Bernard potpisuje.

DR. BERNARD: Nikakvog paketa danas nema?

KLARA: Ne. Samo preporučeno pismo. Ja sam već potpisala. Još ovo, a zatim ...

DR. BERNARD: Šta zatim? Zašto ste tako rezervisani?

KLARA: Ma nisam.

DR. BERNARD: Da, vidim. A ravnoteža?

KLARA: Odlično. Kakve kasete pa ...

DR. BERNARD: Kasete?

KLARA: Pakete, sam rekla.

DR. BERNARD: Kasete, ste rekli.

KLARA: Nisam, znam, šta sam ...

DR. BERNARD: Onda mi se pričinilo.

Bernard slaže papire. Klara ih uzme.

Mogu li da dobijem još jednu kafu?

KLARA: Odmah.

Klara već hoće da ode.

DR. BERNARD: Vi otvarate moju poštu, Klara?

KLARA: Šta vam pada na pamet?

DR. BERNARD: Zašto ste onda tako zbunjeni?

KLARA: Ništa nisam ...

DR. BERNARD: A šta je onda, prvo mi se pričinjava a sada mi se i priviđa. Šta vas to zanima u mojoj pošti?

KLARA: Ništa. Ne znam, zašto moramo govoriti, ako ... Nema smisla. Zaista, sve je to već jasno.

DR. BERNARD: Slažem se. I zato dajete otkaz.

Klara potvrdi.

Koliko puta ste ga do sada davali, Klara?

KLARA: Doneću vam kafu a onda ...

DR. BERNARD: Sedite. *Pokaže na stolicu za pacijente.* Čuo sam da obilazite onog momka.

Klara ne sedne.

KLARA: Kojeg?

DR. BERNARD: Ne prenežite se.

KLARA: Samo jednom sam ga ...

DR. BERNARD: Bar tri puta u poslednjih pet nedelja.

KLARA: Hteo je da se ubije.

DR. BERNARD: To je karakteristično za takve.

KLARA: Ne znam.

DR. BERNARD: Da vam još jednom kažem, iako sam to već uradio. Prestanite s tim. Nema smisla. Schizophrenia simplex je prava dijagnoza. Kod momka je, na žalost, skoro školski primer, sa svim osnovnim karakteristikama ili – ako hoćete –

simptomima, ideoafektivne disocijacije, emocionalne otupelosti, gubitka ...

KLARA: Sam je. Nikoga nema.

DR. BERNARD: I šta ćemo.

KLARA: Da. Doneću kafu.

DR. BERNARD: Molim. Onda smo se dogovorili?

KLARA: Šta?

DR. BERNARD: Da ga ostavite na miru, da ga više ne posećujete. Nema smisla.

KLARA: Svakako.

Klara zalupi vrata. Bernard pregleda poštu. Uzme časopise. Revije, dnevni časopis, između je i časopis žute štampe. Bernard poviče.

Klara, Klara! Klara, ovo nije moje.

Zastane, otvori časopis. Pročita na prvoj strani, opet čita. Očigledno je zgrožen. Sedne na stolicu za pacijente. Lista i dalje po časopisu, čita.

Ne mogu, ne mogu da verujem.

Ustane, napravi nekoliko koraka. Opet pogleda časopis.

Ali kako? Posle pauze. Prokleta! Prokleta žena!

Otključa fioku u stolu, pretura po njemu, traži. Zaključa fioku. Hoda okolo, zaustavi se pred vratima prijemne kancelarije i poviče.

Hoće li već ta kafa? *Zatim.* Klara. Klara! Klara, da li me slušate?

Čeka. Otvori vrata prijemne kancelarije.

Klara! Klara, voleo bih da govorim s vama! Klara, da li me čujete?

Bernard uđe u prijemnu kancelariju. Čujemo, kako viče na hodniku, njegove korake, koji se udaljavaju. U ordinaciji zazvoni telefon. Telefon nekoliko puta zazvoni. Čujemo Klarin glas, koji govori kao telefonska sekretarica.

KLARA kao telefonska sekretarica: Zvali ste ordinaciju dr. Bernarda. Molimo vas, da nas pozovete svakog dana od 9h do 12h, a sredom i od 14h do 17h. Ako želite posle signala možete da ostavite poruku.

Signal. Na drugoj strani telefonskog kabla čuje se Klara, u istom trenutku stupi Bernard.

KLARA *u živo, sa druge strane žice:* Dr. Bernard, sada ste verovatno već otvorili časopis, i našli ste svoje fotografije. Svu tu prljavštinu! Oh, Bernard, ti si zaista ... Kako možeš to? Sve sam mogla da pretpostavim, ali, da si sa decom, Bernard, da si ...! Kako možeš? Ali, da. Sada je bar jasno, bar razumem, zašto, zašto nisi mogao. A ja sam mislila, da sam ja, koja ... Zapravo je bilo mučno, krajnje mučno. Da. *Posle pauze.* To je i moj otkaz. Poslednja reč. *Smeh.* Pretpostavljam, da ćeš me tužiti. Nadam se! Već se radujem. Vidimo se na suđenju. Prijatno.

Bernard sedne u stolicu, zatim još jednom pusti telefonsku sekretaricu. Traži Klarinu poruku, vrti poruke napred-nazad, ne nađe. Opet pokuša. Vrti poruke napred i nazad. Zaustavi. Umesto poruke čujemo tiho dečje kukanje, koje polako preraste u plač. Bernard neprestano uključuje i isključuje, odjednom se opet čuje plač. Isključi. Otkuca broj.

Halo? Čuvar, mislim, Peter, da ..., Klara, mislim, da ..., da li je otišla? Da. Do viđenja, hvala.

Spusti slušalicu. Ostane da sedi. Još jednom pritisne dugme telefonske sekretarice. Za čas čujemo Klarin glas.

KLARA: A ja sam mislila, da sam ja, koja ...

Zatim opet dečje kukanje – plač. Bernard isključi, ipak plač ne prestaje. Bernard rukama zatvara uši

Brzo zatamnjenje.

